

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui Iohn I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio.

Redacția în Oraștie (Trans.) | Foie pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Oraștie (Trans.)

„Prin multă muncă
și iubire de neam”
ne învață Regele, că vom ajunge
a ne vedea patria întărită și
înălțată.

La București, inima țării, Anul-Nou se sărbăzdește totdeauna cu o paradă mai deosebită ca alurea. M. S. Regele și Familia Regală se duc la Biserica Metropolei, ascultă sfânta slujbă din tronurile lor, — apoi trec în casele Metropolitului Primat (Întâitul Metropolit al țării) și acolo Întâitul Arhierarh salută pe M. S. Regele și-i urează An-nou cu sănătate și aducător de mulțămire, și fericire țării și Bisericii. Întâitul Ministru urează și el Maestății Sale An-nou cu bine, cu pace, cu biruință asupra vrășmașilor țării, — și apoi M. S. Regele mulțamește arătând ce dorește El țării, spre ce voeste a-și conduce o în noul an în țară intră.

Iată cuvintele M. S. Regelui dela Anul-Nou de acum, cuvinte vrednice a fi auzite și înțelese și urmate, le toți Românii cari doresc din toată inima lor fericirea acestei țări.

Maestătea Sa a zis:

Pe pragul unui nou an, gândul nostru zboară și înapoi și înainte, arătându-ne trecutului cu toate greutățile lui, iar și cu toate zilele lui strălucite, și arătându-ne în același timp calea pe care trebuie să o străbatem în viitor.

Căci nu-i destul să ne bucurăm de izbândă săvârșită până acum, ci trebuie să lucrăm spre a o desăvârși în viitor și să ne gândim mai cu seamă să o întărim și s'o desăvârșim prin multă muncă și iubire de neam! Pentru aceasta trebuie să cunoaștem de aproape iubirea de neam și frica de Dumnezeu.

Prea Sfinția-Voastră a spus una din temelile creșterii, credința. Ea am de călăuză această privință porunca conuacătoarea a Casei Mele și a României: „Nihil Sine Deo”. (Nimic fără Dumnezeu).

Fără porunca aceasta, nu pu-

tem merge înainte. În patriotismul nostru ne trebuie însă înfrățirea și lăpădarea de sine, căci greu și lung e drumul de străbătut spre adevărata pace, pe care o socot ca pe o stea ce lucește departe pe ceruri...

Să dea Dumnezeu ca anul acesta steaua să cadă pe pământul acestei țări și să nedeianouă adevărata pace și mijloacele cele mai sigure de a ne reface, așa cum vrednicește țara noastră.

Aceasta o doresc din tot sufletul iubitei noastre țări. Să trăiască iubita noastră țară: România!

Acestea ni le-a urat, ba ni le-a pus la inimă Regele nostru de Anul nou.

De l'ar fi înțeles și bărbății politici ai țării, căpeteniile tuturor partidelor, și mai lăsând din mândriile lor, uneori curate deșertăciuni, să îndrume politica din lăuntru a țării așa, ca să ajungem la acea adevărată și bună pace, pe care așa de frumos o dorește Regele și o dorim noi toți.

Mișcarea studențimii.

Incepe a fi prăvălită tot mai după dreptate. Unii bărbăți politici prea „politici”, au cam stropit cu apă rece pe tineri, spunând că mișcarea lor e „antisemită”, adică îndreptată împotriva Jidanilor, iar ca atare nu poate fi încurajată de oamenii cu răspundere pentru țară.

Tinerii nostri universitari au răspuns foarte cuminte, aproape mai bătrânește ca mai tinerește, spunând că lupta lor nu e antisemită, ci e națională, întrucât mândria noastră națională și siguranța propășirii noastre ca neam, o jignesc și o atacă ei, Evreii, și lupta studențimii e în faptă numai o luptă de dreptăți apărare împotriva îndrăznețelor acestui neam viclean și rău pentru noi!

Prin gazeta ce o scot la Cluj sub numirea de „Dacia Nouă” au arătat că în Viena, deși Austria e azi un stat bătut, care are nesfârșit de mare

nevoie de „bunăvoință” celor cu punga mare, — totuși la Universitate nu se primesc Evreii decât în număr restrâns, mai puțin, decât creștinii, după cum și în țară ei sunt mai puțin ca neamurile creștine. În America se înmulțiseră Evreii la Universități ajungând a fi 20% (douăzeci la sută) din numărul studenților, pe când în țară ei sunt numai 2 la sută din toți locuitorii, — și studenții americani s'au ridicat cerând imputinarea numărului Evreilor la Universitățile americane! De ce ar fi un păcător macar o greșală, cererea studenților români, când se văd năpădiți de Evrei la Cluj la unele facultăți până la 75 la sută de Evrei?

Dreptatea mișcării studențești încep s'o apere cu nobilă însufletire și foștii Voluntari din armata română, prin foia lor nou înființată: „Gazeta Voluntarilor” ce a început să apară la Cluj. În numărul mai nou această gazetă scrie:

„Noi găsim mișcările studențești de drept, cu față și temelie curat națională și patriotică, din care pricină le vom sprijini, — câtă vreme nu vor trece peste marginile de moralitate, libertate și egalitate...”

Ne bucurăm de acest punct de vedere primit de „Gazeta Voluntarilor”, punct de vedere care a fost al foii noastre „Libertatea” chiar dintru început.

De altfel — cum spuneam noi când au vorbit întâia oră despre aceste mișcări: Să fiți siguri, vrednicilor tineri, că și cei-ce vă „ceartă”, vă au dragi în sufletul lor și se bucură că vă arătați așa și nu alt-fel...

Ca dovadă că așa e, pomenim faptul, că Ministrul Școlilor — luând în cercetare cererile studenților, s'a pus în înțelegere cu ceilalți miniștri, și a implinit aproape jumătate din cererile tinerilor. Ar fi implinit și tot, dar — așa zic și miniștri, — locul pe care stau e plin de răspundere pentru binele țării și multe nu pot face, ce inimă i-ar îndemna să facă. Li s'a pus în vedere că vor clădi Căminuri nouă cari să primească pe studenții buni, ca să poată învăța cât de mulți, luând

astfel cât mai numeroși lupta în viață împotriva streinilor de pe aceleași tărâmurile de viață, — vor fi mai cu băgare de samă și mai alegători la primirea streinilor, — și altele.

Așa că inimoșii nostri tineri au câștigat un bun început prin lupta lor.

Celelalte trebuie să urmeze și ele, după-cum ei le vor și ataca cuminte și la timp și pe rând!

Intre România și Ungaria e liniște...

— Certele își reiau avântul lor. —

Cu bucurie vedem, că din primăjdia unei încordări care să meargă până la punerea mâinii pe armă, Intre România și Ungaria, nu s'a ales decât o scurtă spaimă. După declarațiile guvernului unguresc și asigurările date chiar în dieta țării lor, că n'au nici un gând războinic, — guvernul român a trimis iar acasă pe soldații pe cari li chemase de grabă sub steaguri, — ca măsură de bună pază. Din Orăștie au plecat toți Joi trecută, ca să fie pe Bobotează acasă.

Unii însă, la cari înștiințările și chemările au ajuns numai târziu de tot, au mai sosit și după aceea, înfățișându-se la comanda militară, care i-a trimis îndată iară acasă.

— Vin în schimb recruții anului de față. Și vin mulți și voioși, așa cum vin recruții, cântând și chiuind, unii cu lăutarul în căruță, cât de voie bună, cât de năcaz după ce-au lăsat acasă...

De cine va fi rău?

Va fi de cineva și rău. Anume de aceia, cari n'au răspuns la chemarea sub arme. Au venit în număr frumos flăcăii și bărbății noștri tineri, la chemarea țării pentru a fi gata de-o veni o primejdie pentru ea, — dar s'au aflat și unii, puțini ce e drept, doar 5 la sută, cari n'au plecat de-acasă, sau de fricoși sau de sfătoși. Unii s'au luat după îndemnul Jidanului ori străinului outare, care-i asmuțau: „Spune, mă, să meargă cine-a căpătat pământ!.. Tu ce-ai căpătat?, la ce să te duci?...” Și câte-un nenorocit s'a luat după astfel de îndemnuri vrășmașe.

Aceștia vor fi acum chemați

și ținuți sub arme, de pedeapsă, 3 până în 6 luni!

Bine li-se face. Cam adecă, dacă-i acum România pe aici, avem drept a face ce vrem, a merge ori a nu merge la armată? Dar când ai cutezat, pretine, a spune în vremea ungușilor, că — nu mă duc la armată? Iar acum ai drept a o face? Că a fost de lipsă ori ba a se chema armata, — asta vor judeca o mai marii politici, dar când chemarea vine, noi cei de slujbă, n'avem voie a mai sta pe gânduri, ci — a merge!

Cei ce și-au făcut datorința, au stat la casarmă o săptămână, cei ce nu și-au făcut-o, vor sta 3 — 6 luni.

Fost'a de lipsă
această Concentrare?

Iată o întrebare pe care o ridică acum cu aprindere, partidele politice.

Ziarul „Epoca“, de frunte între foile de împotrînire, slujind partidul național, a ridicat cea dintâi învinuire asupra guvernului, că ori din prostie ori din speulă politică, a pornit concentrarea asta armată (chemarea sub steaguri), dând însemnătate mare unor întâmplări neînsemnate dela graniță! Ba îl învinuiește chiar cu aceea, că a spăriat lumea cu primejdia unei încăerări cu Ungurii, ca prin asta să facă să înceteze luptele politice ce se duc împotriva guvernului și să și întărească oarecum prin asta șederea sa la cârma țării.

Răspunsul guvernului.

Guvernul respinge cu supărare aceste învinuiri, că adecă ar fi în stare a se juca cu un lucru așa mare, ca o mobilizarea unei părți a armatei.

Dar, zice el, știrile ce-mi veneau dela oamenii de pază a hotarelor, erau așa de spăriate și de tulburi, și într'această vreme când Francezii plecau cu armatele asupra Germaniei, și când din jos de noi, în Balcani, Grecii veneau cu armate în Tracia, putându-se încăderă de nou cu Turcii, — încât eram datori a lua măsuri de bună pază, — mai ales că n'aveam armată de pază la hotare aproape deloc!

Când Ungurii, văzând pregătirile noastre serioase, au grăbit a ne asigura că ei nu se gâtesc de război, — am trimis oamenii iar acasă.

N'a fost de lipsă concentrarea? Se poate, dar Ministrul de honveziungur, cercetat de o solie a „Ungurilor ce se deșteaptă“, ținuse numai cu câteva zile mai înainte o vorbire în fața acolora, spunând:

„Eu am făcut tot ce am putut pentru voi și pentru cei de dincolo (din Ardeal adecă). Toate pregătirile de mântuire le-am făcut. Honvezii mei sunt gata la ori-ce. Cuvîntul de pornire îl așteaptă dela voi...“

Ba se spunea că Ungaria a și chemat sub arme rezervele alor 7 ani, că la Budapesta se află vro 2 generali germani din cei mai războinici, — și altele.

Că acum cine are dreptate, guvernul când se apără cu aceea că „paza bună trece primejdia rea“, ori partidele potrivnice, cari spun că a făcut o ușurință vinovată, pentru a se mai întări în scaunul de conducere al țării, — mai știe bunul Dumnezeu. Ar fi din samă afară dureros, ca un guvern să se folosească și de astfel de manevre tulburătoare a liniștii țării și împreunate cu cheltueli uriașe pentru stat, — numai în scop de a și întări scaunul în care șede. Tot omul va crede ce poate.

**Intre
Franța și Germania**

Incordarea a ajuns mare. Franța a cuprins ținutul Ruhr. Dar stăpânii băișagurilor de cărbuni, au primit poruncă dela guvernul german că să nu mai dea Francezilor nici acei cărbuni pe cari li dădeau până nu cuprinseseră ținutul. Nici pe banii să nu le mai dea!

În urma acestui fapt, comandamentul militar francez a srestat pe 6 Directori de ai băișagurilor și au pus minele (băișagurile) sub conducerea oamenilor pricepători francezi, dându-le în ajutor ingineri și lucrători francezi.

Dar se vorbește, că acum și lucrătorii de rind germani, se pun în stare de împotrînire, și nu vreau să primească porunci dela conducătorii francezi.

E o încordare foarte îngrijitoare — care nu știm unde va duce.

Francezii vor trebui să iee măsuri de siluire, din cari se poate naște o răzvrătire, care să ducă la văzări de sînge, — deci la o înveninare și mai mare a stărilor dintre Franța și Germania.

Serisori.

**Biblioteca populară în comuna
Țărășel.**

Roadele muncii tinerilor nostri
universitari.

Tot mai mult se simt îndrumările sănătoase ale studenților nostri dela Cluj. Români de bine, nu au decât cuvinte de laudă pentru dărușii când văd, că avântul tineresc și-l pun în folosul neamului din care fac parte și nu pentru lucruri nefolositoare. Prin așa zisele „Cercuri regionale“ (pe ținuturi) ale lor, tinerii nostri au întreprins o întinsă propovăduire culturală la sate, unde nevoia de lumină e mai arzătoare. Și din puținul ce-l au, dau tot ce le stă în putință, ca să ducă în întinerecul satelor făclia binefăcătoare a culturii. În timpul vacanțelor, atonei când pentru o clipă lasă din mână cărțile groase de știință, ei întreacă satele ținând conferințe, dând sfaturi poporului, iar pe alocurea punând temelii la „Biblioteca populară“.

Așa în ziua Anului-nou, studenții de pe Crișuri, organizați în socio-

tatea „Crișana“, au făcut comunei Țărășel un dar cât se poate de frumos, înființând aici o Biblioteca populară. A fost o adevărată sărbătoare pentru comuna Țărășel — acest fapt, sărbătoare la care au ajutat din tot sufletul atât țărani, cât și studenții. — Parohul comunei, din ușa sfântului altar, a adus la cunoștința credincioșilor, cari abia mai încăpeau în sfânta biserică, frumoasa dorință a tinerimii noastre cu carte, — de a da și poporului frate cartea... A urmat apoi căvântarea frumoasă și plină de avânt tineresc a solului studenților, dl Pașca, care a tălănit cât se poate de bine rostul cărții și al culturii. Țărani au ascultat cu plăcere cuvintele cuminți, din care s'a văzut că școala n'a schimbat cu nimic dragostea studentului față de poporul dela sat, ci mai mult a întărit-o. Cuvintele dsale au fost cuvinte de frate mai mare către cei mai mici, ele ne-au îndreptățit să așteptăm mult dela dea.

A urmat apoi conferința ținută de dl Safta, care a vorbit frumos despre rostul industriei și a comerțialului (meseriilor și negoțului).

La sfârșitul sărbării, pâr. A. Bogdan, mulțumeste studenților în numele poporenilor săi, și-i roagă ca și la alte prilejuri, să și aducă aminte de comuna Țărășel, unde e alăta nevoe de lumină.

De sigur e ceva înălțător în fapta viitorilor nostri cărturari și conducători de mîne. Dintrânsa se vede într'o lumină vie întreg sufletul studenților nostri. Ar trebui, ca oamenii de bine să și îndrepte cu toată luarea aminte privirile spre Cercurile studenților și prin sfaturi și alte mijloace, să înalțe lucrarea începută. Am ajunge la două roade frumoase: Pe de o parte am ridica țărânimea la treapta luminii dorite, iar pe de alta, am avea prilej să vedem puterea de a munci a celor ce ca mîne vor ajunge la conducerea societății noastre și vom ști de cu vreme să dăm fiecăruia locul pe care-l vrednicește.

12 Ian. v. 1922.

Zărândeac.

La Bobâlna.

Același „Cerc al studenților universitari din județul Hunedoarei“ a lăsat urmele înorării sale celei cu dragoste pentru popor, și în alte comune din județ, între cari și în comuna Bobâlna, de lângă Orăștie. Pentru Biblioteca populară din această comună au dăruit peste 100 volume de cărți, de cuprins sănătos, moral și național.

Pilda lor a prins apoi la alți doritori de a vedea poporul nostru cât mai curând luminat. Anume dl Nicolae Fieru, pe lângă că a dăruit câteva foi abonate pentru Casa culturală „Licin Fieru“, a dăruit și pentru Biblioteca 80 cărți de folos, — așa că azi comuna Bobâlna are o bine înzestrată Casă de citire și o Biblioteca, destul de nurașoasă.

Decorații fără rost.

Cineva îmi zarge luarea aminte în „Gazeta Hunedoarei“ sunt înșirați și eu printre cei ce ar fi primit cel puțin o decorație (medalie). Cred că e o glumă ori o glumă rea. Decorațiile dau unor cetățeni la oarecari prilejuri sărbătorești din viața lor, la împlinirea vreunei fapte de bine obștească, recunoștință pentru o jertfă sau o crare însemnată a lor. Eu nu știu să fi făcut nimic deosebit, prin ce să-mi atras luarea aminte asupra mea, cât să vrednicească o decorație.

Văd doar atât că, de o vreme, în publicațiile întregi de oameni „decorați“, peste cari liste când privești te cuprinde mai curând jale, decât bucuria. Acele liste ar trebui să ca lista celor mai vrednici filii ai neamului, cari mult au făcut pentru el. Dar nu e așa. Acele liste se văd dela tăia privire, că-s listele cari trag te-un pațu dulce prin gurile sprijitorilor politici ai guvernului, ai puterii la putere. Iar pen'ru ca lucrul să nu fie prea bătător la ochi se picură printre aceia și câteva de oameni nevinovați, cari să slujească ca un fel de paravane (scutitoare), să nu vezi culoarea celorlalte decorațiuni.

Așa pe lista publicată de Gazeta Hunedoarei, se văd 5 — 6 nume de oameni de treabă și neatârători, de numai te miri că ce caută printre lelealte nume, a căror culoare și de „decorare“ îl ghibești îndată!

Eu am făcut slujbe țării între împrejuri, în vremea războiului. Mat și eu la armată, ca translator, purtat haina de ofițer asimilat, peste ani de zile, făcând aceea ce mi-se fusese cerut. Când mi-s'a cerut să-mi părăsesc familia în Moldova strămtorată, și nu plec cu păr. Lucaciu la America, tru a îndemna pe frații Români de colo să meargă la război în Franța, ajutând prin asta tot România, mi-părășit'o plin de îngrijorare și m'adus și am făcut ce mi-s'a cerut. Că s'a sfârșit războiul, aș fi primit buros și eu, ca și toți frații mei din Cămpul Voluntarilor ardeleni, o medalie cea mai simplă, care să-mi aducă aminte, mie și familiei, de războiul care am luat parte, cu bucuriile și meile lui cele mari, — dar nu ni-a furat biat'o nimenea. Se vede că n'am viciu!

Dar prin ce am vrednicit a o decorație, când nu mai fac deosebit pentru patrie? De ce să dă acum așa într'o ploaie de decorațiuni care găsesc oameni, cari numai de corat nu-s vrednici?

Să fiu eu decorat alături de Budoiu dela Câmpuri-Surduc, cu care am fost ani de zile în cenă războire națională, pentru țara lui de slugă a tuturor solgăbira maghiare și a stăpânirii streine, pe care i-au dat un drept de crășă? El era dătătorul de cele mai multe pilde poporului său, împingătorul în păcate grele naționale, — și eu „decorat“, făcut „cavaler“, pentru că și azi este același speculant țărănesc lângă ori-ce guvern!

Și alături de astfel de figuri pentru istoria luptelor noastre naționale, să fiu „decorat“ și eu, sau rintele Morar dela Dobra, și încă aceeaș vreme cu el, băgați cam cecași oală?

Răi sftnici are guvernul dela care curești prin ținuturile noastre.

In acest chip nu se ridică prețurile decoratiilor, ci se scade.

Imi pare rău, dar astfel de „decorații”, cari nu decorează, nu pot fi celuale la cunoștință, nici primite de mine.

Preot IOAN MOȚA,
Directorul ziarului „Libertatea”
Orăștie.

NOUȚĂȚI

Seratele literare organizate de Societatea Femeilor rom. din Orăștie Marți seara, — se urmează cu foarte frumos succes. Marți în săpăteșămăna de față Corul Liceului și leal Școlii Medii s'a produs cu 3 cântări prea frumoase, 2 religioase, 2 compoziții a d-ului Părvu, și 1 patriotică, apoi dl prof. Stanciu a vorbit, foarte interesant, despre „Radu”; dna Părvu a declamat un Monolog isteț și plin de haz, dl Dr. Pop a citit o prorocie hazlie despre cum va fi Orăștie peste 10 ani. Toți au fost foarte bine. Publicul, care a fost numărös, a rămas deplin mulțumit și se bucură de aceste serate, — în cari partea leului o au tot prețioasele noastre școli naționale, cu cari ne-a dăruit Dumnezeu când avem aici stăpânirea românească.

Un tren accelerat rătăcind 3 zile între București și Orade...

Săptămăna trecută a fost făcătoare de minuni de-ale iernii. De Mercuri după prânz a început a ninge în fulgi mari și deși, și puternica cerșinare a cerului din norii de zăpadă, nu a mai încetat Mercuri toată noaptea, Joi toată ziua, Joi noaptea, Vineri și chiar Sâmbătă. Urmarea a fost, că drumurile s'au îngreunat din cale-afară, trăsuri și automobile nu se mai vedeau pe ele aproape deloc, — iar trenurile au început să sufere și ele foarte mult.

Pe Carpați s'au troenit zăpezile așa de tare, că chiar Joi trenurile nu sosiră cu întârzieri urisșe, iar de Vineri au încetat de tot. De atunci nu mai avem poștă dela București, ca și din tot regatul vechiu.

Trenul ce a plecat Joi după prânz din Sibiu spre Vințul de jos, a venit cu 5 ore întârziere (tot drumul lui fiind altădată 5 ore), și a nimerit numai așa a mai ajuns la Vinț, că mașina, punându-și înainte plugul de zăpadă, lăsa vagoanele din câmp și mergea sângură curățind dinla 5—6 kilometri, apoi se întorcea de și trăgea până acolo vagoanele, iară le lăsa și pornea la curățit, iară le mai trăgea... A doua zi n'a mai mers nici un tren. Acum merge unul pe zi, cu două locomotive, până se va curăți bine linia.

Mai minunat ca toate a pătino trenul accelerat de București, care a plecat de acolo Joi dimineața la 8 pentru Predeal — Olaj — Orade.

Aflind că pe la Predeal nu mai a trecut munții, — el a fost îndreptat către Piatra Olt la Sibiu, ca să se aie peste Copșa mică spre

Teiuș—Orade, cum s'a mai făcut când erau rupte podurile din jos de Sinaia.

Dar la Piatra Olt spunându-i-se că nu poate trece munții la Sibiu, a fost îndreptat spre Craiova, ca fugând peste Orșova, să ajungă la Lugoj și de acolo să se îndrepteze către Ardeal, spre Teiuș—Orade.

Cei din Lugoj însă nu știau ce caută acest tren pe la ei și știind că de acolo acceleratele fug spre Timișoara, i-au dat și acestuia drumul nu spre Iia — Teiuș, ci spre... Timișoara!

In Timișoara trenul a fost pus sub pază, a fost oarecum arestat, până se va lămurii ce e cu el și cum a ajuns el acolo? Na cumva slujbași unguri, fiind acelea zile cam tulburi, anume l'au îndrumat spre hotar ca să fugă din țară?!... 15 ciasuri au trebuit până au venit lămururile rătăcirii lui. Apoi i-au dat drumul spre Logoj—Iia—Teiuș, și a ajuns la Orade tocmai Sâmbătă noaptea târziu după miezul nopții.

Căsătorie. Dl Ioan S. Ordean prof. la Școala de Agricultură din Geoagiu, și dna Carolina Senteș, căsătorii.

„Banca Națională” — împotriva cămătăriei. Banca Națională dela București împrumută băncile din țară cu sume mari, după cari le ia cel mult 6 la sută camete.

A băgat însă de samă, că cele mai multe bănci pe cari ele a împrumutat așa lesne, iau la rindul lor 20 și 24 la sută, ba și mai mult, dela acei singuratici ce se împrumută dela ele.

Asta e însă de adreptul cămătăriei păcătoasă, jaf asupra celui nevoit a se împrumuta.

Impotriva acestui lucru Banca Națională și-a ridicat cuvântul prin o scrisoare trimisă de Guvernatorului ei către Băncile împrumutate de ea, și le sfătuiește a nu lua camete mai mari decât e cu dreptate și cu cinste, — căci la care bancă va băga de samă și în viitor aceste camete prea mari, ea nu-i mai dă împrumut și și cât i-a dat, îl va cere înapoi.

S'a făcut pentru asta viltă mare prin foile din București, unii liând în apărare pe băncile cămătare, cari ci-că altfel n'ar putea trăi, alții spunând că bine face Banca Națională că cearcă să le mai înfrâneze.

Noi ținem a scoate la iveală că dojana Băncii Naționale din București, nu privește Băncile noastre din Ardeal aproape deloc, căci dintre Băncile noastre numai prea puține au ajuns a avea credit și a primi împrumuturi dela Banca Națională. Și cele care au primit, ca și cele care nu au împrumut dela Banca Națională, nu lucrează cu camete așa grezave, ca și băncile din vechiul Regat împotriva cărora s'a ridicat cuvântul Băncii Naționale. Ale noastre, au rămas încă la vechile lor bune obiceiuri, de a se mulțumi cu camete mai omenești. Dacă o bancă de orașel mic, capătă împrumut dela una mai mare, cu 8 la

sută, ea își mai pune 4—5 și dă împrumutul cu 12—13 la sută. Dacă are dară împrumutul cu 10 la sută îl dă cu 14—15., dar nu cu 18 cu 20 ori 24!

Intervenirea Băncii Naționale era și de dorit și de folos.

Ce am dori încă în legătură cu acestea, e: Că Banca Națională din București, să deschidă credit, să împrumute, pe cât mai multe Bănci românești din Ardeal, cari având împrumutul cu 6 la sută, nu l'ar da nici una mai scump de 10—12 la sută, — și prin asta ar fi ajutat mult *poporul nostru*, care se împrumută dela băncile noastre, ajungând și el la împrumuturi mai ieftine.

Legea răpaosului. După legile în vigoare în România vechi, Duminica e zi de răpaos, de odihnă, obligată pentru toți cetățenii țării. Dar pe lângă Duminică, mai sunt și vre-o 20 de sărbători, tot așa obligate prin lege a fi ținute de toată lumea, sărbători în ceri prăvăliile (bolțile) trebuie să stea și ele închise, ori-oine ar fi proprietarul lor, tot așa să stea închise fabricile atelierele, și celelalte.

Lucrătorii din unele ateliere (lucrătoare) au aflat ei înșiși, că au prea multe sărbători, pe cari stăpânul plătindu-le, e silit a lua apoi preț mai mare dela cei ce fi cer lucrurile, ca să-și scoată și perderea din ziua de sărbătoare, — și au hotărât ei înșiși că nu țin atâtea sărbători, ci mai puține.

Iar pe scumpetea de azi, dacă în ateliere mari fii multe săbători, — îl incurci cât de bine pe stăpân, — care anevoie își încântă cele 5 zile de lucru, perderea și plățile făcute în ziua a 6-a, de sărbătoare.

De aceea o comisie, stând din trimișii Ministerilor și un sol al sfinteib isericii, chibzuesc acum asupra unui plan de lege, care să sohimbe legea veche de răpaos, făcând să se țină cam o sărbătoare pe lână, pe lângă cele 4 Duminici, dar mai multe nu, — Se spune că planul e, a scădea sărbătorile obligate la răpaos, la 9 pentru anul întreg.

Lucrul nu e fără rost. Căci așa cum e azi, e intradever neplăcut. Pildă avem chiar săptămăna trecută: Vineri a fost Botezul Domnului, Sâmbătă Sfântul-Ioan, apoi Duminica.

Calendarul oficial al Postelor pune la Botezul Domnului două zile de sărbătoare, adică și Sfântul Ioan de după Botez. In acele zile face numai slujbă de Duminica, se deschide la 9, se închide la 11, de dai o scrisoare recomandată, plătești cu 2 lei mai mult ca în altă zi, de dai o telegramă, plătești cu 3 Lei mai mult; bani nu primește și nu plătește, — și altele.

Acum, ca 3 zile după o altă să împedeci în felul acesta slujba la o deregătorie cu care lumea are atâta de lucru, cum e pesta, — e de fapt o greșală. Și doar Sfântul Ioan în Calendarul întocmit de bisericile noastre românești din Ardeal, nu e luat decât ca sărbătoare bisericăsoasă, pentru mănăstirișii bisericii cu personal osebit, nu ca sărbătoare scrisă cu roșu, obligată pentru toți credincioșii.

Lucrului acestuia se vede că vrea noua lege să-i aducă îndreptare, scăzând sărbătorile obligate la 9—10 pe an, iar încolo dând deslegare de lucru.

Dentist Dr. S. Seidner — da consultați în ORĂȘTIE Piața Aurei Vlaicu 7 (la etaj de asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Runere de danturi. (606) 7—10

Asociațiunea la Geoagiu. Domnii membri ai Despărțământului Geoagiu al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”, se convoacă prin aceasta la adunarea generală, ce se va ținea în 13 Februar 1923, ora 4 după amiază, în localul Școlii primare din loc, cu următoarea ordine de zi: 1. Deschidere. 2. Dare de seamă asupra activității despărțământului. 3. Raportul casierului, înscriere de membri noi. 4. Alegerea comitetului. 5. Propuneri și eventuale conferențe. Geoagiul de jos, 21 Ian. 1923.

Gavr. Todica, Dr. I Margila,
secretar. director.

Abonații noi cari n'au avut numărul 1 (de Crăciun) al folior noastre, sa ne dea de știre pe o carte postală, și li-l trimitem întâdata, ca să aibă „Foaia Interesantă” întreagă. Noi, crezând că l'au avut ca număr de probă, nu-l trimitem decât celor ce l'cer anume.

Mulțumită. Societatea Meseriașilor Români din Orăștie exprimă onor. public și pe această cale călduroase mulțumiri atât pentru numărösă participare la producțiunea aranjată a doua zi de Crăciun, și în deosebi marinișoșilor donatori cari au contribuit și cu următoarele suprasolviri:

Dnii Dr. A. Vlad 100 Lei, Nandor Ștern 100 Lei, Dr. R. Dobo 75 Lei, Colonel Dumitru Florian 50 Lei, Ioan Homorodean 50 Lei, Radu Spudercă 40 Lei, I. Săcărea, Dir. de Poliție 40 Lei, I. Rob comer. 40 Lei, N. Opincar, măc. 25 Lei, Dir. Ar. Demian 25 Lei, V. Dobrescu 20 Lei, I. Herța zid. 20 Lei, Ios. Sponor 20 Lei, Tăflan 20 Lei, E. Dicu 15 Lei, Primar Belei 15 Lei, S. Gridan 10 Lei.

Mulțumită exprimă și membrului în comitet dl Nic. Borza pentru donațiunea de 200 Lei, menită sprijinirii fondului de ajutorare a membrilor noi începători.

Comitetul.

„Calendarul Național”

al Foli Interesante pe 1923, a ieșit de sub tipar. Cetiți vestirea lui pe foaia din armă a foii.

Cel-ce vrea fol ieftine

poate să-și aboneze numai „Libertatea” singură ori numai „Foaia Interesantă”, și atunci le are cu următorul preț:

„Libertatea” 40 Lei pe an.

„Foaia Interesantă” 30 Lei pe an.

Cel-ce dorește „Foaia Inter.” singură, face mai bine dacă să alătură la unul ce are „Libertatea” și cere să-i meargă și „Foaia” lui în „Libertatea” aceluia. Atunci o capătă tot cu numai 20 Lei pe an.

Înțelegeți și din asta, că foile acestor sunt cele mai ieftine azi.

Sămănători de lumină.

Cei însemnați mai jos n'au pregetat a ne câștiga abonați noi, ori a stăruți pe lângă cel vechi să-și înolască abonamentul și pe anul de față, au adunat bani dela ei și ni i-au trimis, — ajutând prin asta răspindirea acestor foi în popor, făcând frumoasa slujbă de sămănători de lumină:

S. S. Preot P. Georgescu din Grădiștea (jud. Râmnic-Sârbit, Moldova) ne-a făcut acolo 5 abonați.

Părintele St. Lungu din Șilindia, ne-a trimis plata pentru 5 abonați de acolo.

Di Ilie Miloș, Chișoda, a abonat folie noastre pentru 7 inși.

Di Ioan Drăgălină din Pâncota a trimis pentru 8 abonați.

Di Stefan Tătaru din Măderat pentru 4 abon.

Di Nicolae Tenche din Hitiș, ne-a făcut acolo 10 abonați.

Di Gerge Baci miner în Baia de Arieș, 7 abonați.

Di Petru Vulcan din Căpăt, 3 abon.

Di Ilie Tănase din Ludoșul mare ne-a trimis pentru 6 abonați.

Di George Martin din Găul mic pentru 4 abonați.

Di Simion Sâmba din Stânceni, pentru 4 abonați

Di Moise Marta din Bocșa Montană, pentru 3 abonați.

Di Ionel Tănășcu din Fenlac, pentru 4 abonați.

Di Avram Avramuș din Miniș, 3 abonați.

Di Aurel Huplea din Ilteu, pentru 3 abon.

Di Dimitrie Jelelean din Ingrăș, pentru 3 abonați.

Di Galetariu din Cenadul-vechiu printre cei 3 abonați pentru cari a trimis, are un școlar de abia 10 ani, Nicolae Busuioc, care însușind tare după cetiri frumoase, a cerut să-i aboneze și lui „Libertatea” cu „Foia Interesantă”. Va ceti de aci încolo în fiecare săptămână aceste foi, îmbogățindu-și cunoștințele cu multe de toate pe cari le găsește în ele. Trăiască, și mare și cuminte să crească, acest cel mai mic abonat al nostru, ce poartă numele unei flori sfinte, fir de busuioc, floare cu soroc, fi-i de noroc.

Câte 2 abonați ne-au trimis, printre alți frați: Constantin Crișan din Ilteu, Sofron Arădan din Șiria, Ioan Brădescu din Șiria, Petru Rîșcurea din Rîșculița, Ioan Vesa din Zam, Simion Pop din Omor, Ana Marușteri din Sinitea, — și alții.

Tuturor: Călduroase mulțumiri.

Poșta Redacției.

Dsale A. M. C. in J. Luarea în lista parohială, are câteva cordișii, una e, că să-și plătească birul parohial (cazisele taxe de cult), care e pus și întărit de Conzistor pentru biserică ori școală. Dacă ești în restanță cu acel bir, pe anul trecut ori pe anul de mai înainte, — epitropia nu te înscrie în listă și nimenea nu are drept a te lua în aceea. decât după ce vei plăti acel bir. Incheierea listelor se face la începutul fiecarui an, acum în Ianuarie. Dacă Sinodul parohial care el dă întăritura din urmă listei, o întărește, fără ca d-ta să fi luat în ea, pentru acea restanță,

apoi după aceea în decursul anului nu mai poți fi luat în listă, nici dacă ai dus și ai plătit toată restanța. De regulă sinodul primește pe cineși plătește restanța și atunci în ziua din urmă, în ziua Sinodului. Dar după aceea nici el nu mai are putere.

Nu se iau apoi în listă parohială, cere cuprinde pe perochleonii regulați și bani, nici oameni pătați, cari au fost pedepsiți cu temniță pentru fapte urite și josnice, ca furtul, omorul ori altceva.

Dacă cineva se știe și în rînduială cu plățile față de biserică și că e om nepătat, și totuși epitropia și comitetul și Sinodul (cari aceștia au dreptul a primi ori a respinge, nu preotul care e numai președintele Sinodului pe care îl conduce, dar hotărîrea o dă obștea, Sinodul), nu l'au luat în listă, atunci față de asta este recurs la Consistorul episcopiei de care te ții, și acela îți va face negreșit dreptate.

Ar fi bine să ai un „Statut Organice” (il coplești la Librăria Diecezană din Arad sau din Coransebeș sau din Sibiu) și să-l citești. Acela îți arată drepturile ce le ai. El e legea de temelie a bisericii gr. ortodoxe române din Ardeal, Bănat, Crișana. E o lege luminoasă și foarte isteț întocmită, dând poporului, naște cu 50 de ani, drepturi așa de largi, cum în viața de stat abia le-a cîștigat acum de curând, după jumătate de veac mai târziu. Cu acela în mână și cu drepturi ai și că și-a făcut cineva vre-o nedreptate ori ba.

Dsale Ioan Dobândă, în Secușeni. Cu cel 20 Lei trimiși, îți sunt plătite folie pe 4 luni din anul de față, adică până la 1 Maiu 1923.

Dsale Ioan Tornea din Dănilă, Șetlin. Cu cel 40 Lei trimiși, folie vă sunt plătite pe 8 luni din anul de față, adică până la 1 Septembrie. Dar rugăm să ne avizaji, este l. Tornea Danils același cu ebonetul nostru din anul trecut care primea folie sub numele de Ioan Tornea numel, — ori e altul?

Dsale Dumitru Dăneș, în Lupeni. Ți-am trimis a doua oară Calendarele pe care și le-am fost trimis în 8 Dec. și spui că nu le-ai primit. Vom reclama după ele de aici.

Dsale Nicolae Sirbu, Anina. Din cele cerute, și-am trimis volumele de Foi Interesante, căci de aceea avem, „Viața lui Isus” cere-o, te rugăm, la Librăria Seminarială din Blaj. Trimite 24 Lei, și-ți vine franco recomandată.

Dsale Dsneș Dumitru, Lupeni. Ți-am trimis de nou Calendarele și am reclamat la poșta de aici după cele rătăcite, predașe în 8 Decembrie.

Dsale Sever Feier, în Târnova. Fiindcă pentru adresa greșită, folie și-au mers tot la Târnova în jud. Arad, — și-au trecut toți banii pe anul de față (16 Lei) și îți vin folie acum la Târnova, cât și se cade de acel bani.

Dsale Dim. Sirbu în Coștelul Mare. Am primit dela D-ta 15 Lei

și pe cupon scris răși trimitem un Calendar. Ți l'am trimis recomandată (Lei 950). Pentru restul banilor, îți trimitem folie 6 săptămâni.

Dsale N. Gros în Șiria. Da, pentru publicații de negoț, de întreprindere, după care pot avea un folos material — cere să plătește pentru publicare Texa 2-5 Lei și-tul. Anunțurile de logodnă căsătorie, moarte, de asemenea se plătesc dela 20-50 Lei după cât de mult se scrie despre ei.

Dsale Căvril Regep, Cenadul Mare din banii trimiși 5 Lei au trecut la fol pe anul de față. Când trimiși cu acești 5 Lei mai puțin.

Ds. Iosiv Manga, Covășinți. Pentru cărți bisericesti scrie la Librăria Diecezană din Arad sau la Librăria G. Jăranu din Lugoj. Acelea și-le pot trimite.

Dsale Pavel Minda, Căcova.

E așa cum ai scris, Cel 6 Lei și-au scris bani pe anul de față, și așa, cu ei trimis acum, ești plătit pe 1/2 de an.

Dsale Trofiu Nicora, Benie. Ești plătit pe anul 1923 întreg.

Dsala Silviu Doboș în Pesec. Am primit cel 30 Lei trimiși.

Dsale Grăbeni Andrei, în Văleni. Scrie pentru piese teatrale la Librăria A. Todoran, Gherla sau d-lui Preot Ioan Baci, Lugoj s'au altei Librării, Noi n'avem librărie și avem de vânzare numai cărțile ce le vestim prin folie noastre. Cine ne cere ce nu am spus că avem, își face șesul de lucru și nouă în zadar. Pentru banii trimiși, spune ce cărți trimitem? Să-ți trimitem noi ce știi, pe alea?

Unii cetitori în C. Noi nu putem scrie în foile că învățătorul dvoastră a venit beat la biserică în ziua de Anul Nou și că a mers și dela biserică tot injurând, ci asta d-ta să o scrii la Consistorul Episcopiei de care te ții, ca acela să-l ceară sama pe calea sa; iar de-o fi învățător de stat, fă arătare și la Inspectorul școlar. Și nu putem scrie mai ales că d-ta nu ne dai numele d-tale și de ar fi să avem val pentru cele publicate, n'am avea cu cine să ne apărăm. Scrisori de astlea fără iscălitură, nu se pun în foale.

12 boi de jug

de culoare roșu alb, să afle de vânzare la sf. Mănăstire Hodoș Bodrog, posta Zădărlac, jud. Timiș. (687) 1-2

Eu sunt American, necăsătorit, de 36 de ani, și în scurt timp mă înapoiez iară în America.

Caut o persoană dela etatea de 20 până la 30 de ani, ca nume bun caracter, pentru a mă însoți în viață în viitor. O asigură că va avea cu mine fericire, dorindu-mi și eu asemenea.

Doritoarele să-mi scrie la foale, de unde voi ridica scrisorile și voi răspunde. Secretul asigurat. (686) 1-1

Ucenici!

Acei meștri cari au tăbuită de ucenici (invățăca să se adreseze la Petru Orin, în Almașul Mare, p. Zlati care are la îndemână băeți 14-15 ani cari au terminat școala primară. (688) 1-

ANUNȚ

La Banca Centrală pentru industrie și comerț, Filia Hațeg, să afle de vânzare

o moară sistematică

cu un locomobil cu aburi, jumătate stabil, de circa 20 c. putere, 2 petri franțuzești. Sistemate și tot aranjament de moară, cu un preț favorabil. (686) 1-1

Nr. 2541/1922 adm.

Publicare.

Primăria comunei Cugir dă arândă dreptul de adunați vamă mosra comunală cu 4 petri pe timpul din 1 Aprilie 1923 până în Martie 1924 prin licitație publică orală și cu oferte închise, care va începe în 31 Ianuarie n. c. la ora în casa comunală.

Prețul de strigare e 80.000 L. Doritorii de a licita au a depune 10% valdu sau în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Ofertele închise se primește înainte de începerea licitației orale.

Se primește oferta și pe un termen lung de arândă, ce-l va depune reprezentanța, dacă oferentul se obligă a face Canalul morii un Zăgaz nou Conform schișelor și a face toate reparaturile la moară.

Condițiile detaliate se pot vedea în oficiul notariului în-oare oficioase.

Cugir, în 10 Ianuar 1923.

Vasilie Motoașcă, Nic. Munteanu, notar. (676) 2-2 primar.

O calfa-măcelar

se poate găsi numai decât în măcelăria subșcolului. Să se priceapă încâtva și să se vândare. (676)

Nicolae Opincar, măcelar, Orăștie.

Casă de vânzare,

din 2 odăi (camere) și bucătărie, șură, grajd, grădină, etc. — de vânzare în Orăștie, str. Barău Nr. 8 a (fosta Biserică veche față de Moara orașului). Informații: Locotenent Alexandru Barău Str. Vântului 1. (680) 2-

Treier cu două țili

dere în stare bună pentru moară, de vânzare Orăștie St. Fabricii 34. (678) 2-

Se caută un ortac cu prax la o țiglarie, care cîștine pământ foarte bun în șterlată așa ca să poată începe crarea, și stăgneză din cauza de lipsă de conducător cu prax.

Informațiuni să pot cere Simion Chiroa

(677) 2-2 Hunedoara.